

Akreditacija: Doprinosi sigurnijem svijetu

Svjetski dan akreditacije

9.lipnja 2018

Akreditacija: Doprinosi sigurnijem svijetu

Dana **9. lipnja** obilježava se **Svjetski dan akreditacije** kao globalna inicijativa koju su zajednički pokrenuli Međunarodni akreditacijski forum (IAF) i Međunarodna organizacija za akreditaciju laboratorija (ILAC) u cilju podizanja svijesti o važnosti akreditacije. Tema Svjetskoga dana akreditacije 2018 posvećena je načinu na koji akreditacija doprinosi sigurnijem svijetu.

Koji su problemi?

U svijetu se godišnje zabilježi više od 2,78 milijuna smrtnih slučajeva kao posljedica ozljeda na radu i profesionalnih oboljenja. Otprilike 125 milijuna ljudi u svijetu je izloženo azbestu na radnom mjestu, a što prema procjenama uzrokuje nekoliko tisuća smrtnih slučajeva svake godine zbog karcinoma pluća povezanih s azbestom. Jedan od osam smrtnih slučajeva u svijetu, ili oko 7 milijuna ljudi godišnje umre od posljedica izloženosti zagađenju zraka; u 2013. godini zabilježeno je 1,25 milijuna smrtnih slučajeva u prometnim nesrećama u svijetu¹. Osim toga, godišnje se zabilježi 374 milijuna ozljeda i oboljenja povezanih s radom, od kojih mnoga uzrokuju dugotrajno odsustvo s posla. Pored značajnih ljudskih gubitaka, procjenjuje se da utjecaj neodgovarajuće zaštite na radu na gospodarstvo iznosi 3,94% bruto domaćeg proizvoda svake godine (ili oko 2.8 bilijuna USD u izravnim ili neizravnim troškovima vezanim za ozljede i oboljenja svake godine)².

Nedavni problemi sa zdravstveno neispravnom hranom, lijekovima, elektroničkim uređajima i drugim potrošačkim proizvodima jasno pokazuju da je potrebno učiniti više na zaštiti potrošača. Statistički podaci o ozljedama pokazuju da su problemi u dizajnu potrošačkih proizvoda, kvarovi i neodgovarajuće informacije o sigurnosti uzrok velikog broja ozljeda.

Kao građani očekujemo da proizvodi koje kupujemo, počevši od električnih uređaja do dječjih igračaka, okoliš u kojem živimo (voda bez kontaminanata, zrak bez štetnih onečišćivača) kao i veliki infrastrukturni objekti (kao što su putevi, mostovi, sustavi javnoga prijevoza) budu sigurni za uporabu. Naši svakodnevni izvori energije, kao što je plin ili električna energija, trebali bi biti raspoloživi bez opasnosti od ozljeda ili drugih štetnih posljedica. Osnovne usluge kao što su na primjer opskrba vodom za piće ili medicinska ispitivanja trebale bi biti pouzdane.

Gospodarstvenici imaju odgovornost da svojim zaposlenicima, posjetiteljima i klijentima jamče zaštitu od ozljeda i oboljenja. Također, trebali bi zaposlenicima osigurati uvjete u kojima će osjećati mentalno, fizičko i društveno blagostanje.

Propisi o zdravstvenoj zaštiti i sigurnosti razlikuju se od zemlje do zemlje. Neke zemlje propisuju oštre kazne za ozljede na radu ili kršenje politika. U drugim zemljama, gospodarski razvoj strateški je važniji. Nekim tvrtkama usklađivanje zdravlja i sigurnosti s potrebama poslovanja predstavlja izazov, dok druge svu pažnju posvećuju ostvarenju dobiti.

Osiguravanje sigurnog radnog okoliša ne bi trebalo promatrati kao propisno opterećenje nego kao način:

- smanjivanja troškova
- smanjivanja odsustva i stope fluktuacije zaposlenika
- smanjivanja broja nesreća
- smanjivanja rizika od sudskih tužbi
- zaštite ugleda tvrtke u očima investitora i klijenata
- povećanja produktivnosti zahvaljujući zdravijoj i motiviranijoj radnoj snazi

¹ Izvor: Svjetska zdravstvena organizacija

² Izvor: Međunarodna organizacija rada

Koja je uloga akreditacije?

Završene projekte, sirovine, proizvode, procese, usluge, sustave upravljanja i/ili osobe mogu ocijeniti, prema normi, kodeksu prakse ili zakonskim zahtjevima, ispitni i umjerni laboratoriji, inspeksijska i certifikacijska tijela (zajednički nazvana tijela za ocjenjivanje sukladnosti). Tijela za ocjenjivanje sukladnosti koriste se za provjeru sigurnosti proizvoda i usluga.

Akreditacija predstavlja neovisnu ocjenu tijela za ocjenjivanje sukladnosti prema priznatim normama za određene aktivnosti u cilju osiguravanja njihovog integriteta, nepristranosti i kompetentnosti. Zahvaljujući primjeni nacionalnih i međunarodnih normi, ministarstva, gospodarstvo i društvo u cjelini mogu se pouzdati u rezultate ispitivanja i umjeravanja, inspeksijskih izvještaja i certifikacije.

Akreditacijska tijela osnovana su kako bi rad tijela za

ocjenjivanje sukladnosti bio pod nadzorom stručnog tijela. Međunarodno priznata akreditacijska tijela, čija je kompetentnost utvrđena kroz proces uzajamnog ocjenjivanja potpisuju međunarodne sporazume kojima se olakšava prihvaćanje proizvoda i usluga izvan granica stvarajući tako globalnu infrastrukturu koja podupire procese vezane uz zdravlje i sigurnost.

Potpisivanje ovih sporazuma organiziraju IAF, u području akreditiranja certifikacijskih tijela i tijela za verifikaciju/validaciju, te ILAC u području akreditiranja laboratorija i inspeksijskih tijela. Ovaj sustav jamči dosljednost akreditacija koje izdaju različita akreditacijska tijela u cijelom svijetu. Zahvaljujući tome proizvodi i usluge ispitani jednom u okviru IAF-a i ILAC-a mogu biti prihvaćeni bilo gdje s jednakim povjerenjem.

Koje su prednosti akreditacije?

Za tijela državne uprave i druga regulatorna tijela

Uloga tijela državne uprave i regulatornih tijela je da osiguraju da tvrtke pružaju sigurno radno okruženje. Ova tijela mogu propisati politiku ili tehničke zahtjeve za proizvode i usluge koje se nude na tržištu i pouzdati se u akreditirano ocjenjivanje sukladnosti za provjeru ispunjavanja tih zahtjeva.

Akreditacija se može koristiti kao podrška politikama zdravlja i sigurnosti na različite načine. Na primjer, moguća je „samoregulacija“ tržišta kroz dobrovoljno ispunjavanje normi od strane tvrtki. To se može primijeniti u situacijama kada postoji potreba da se tržište uvjeri u ispravnost poslovanja uz smanjenje rizika na najmanju moguću mjeru, ali ne postoji potreba reguliranjem od strane države.

S druge strane, tvrtke koje dokažu ispunjavanje zahtjeva normi kroz akreditaciju mogu zavrjediti „priznavanje“ od strane tijela državne uprave koja imaju povjerenja u njihovo ispunjavanje zakonskih obaveza. To tijelima državne uprave omogućava smanjenje stupnja nadzora i broja inspekcija čime se štedi novac poreznih obveznika. Ovim „zasluženim priznanjem“ moguće je postići iste ili bolje rezultate od onih koji se postižu propisima, ali na dobrovoljnoj osnovi. Na taj način smanjuju se troškovi provedbe propisa i za državu i za regulirane djelatnosti.

Međunarodni sporazumi u području akreditacije regulatornim tijelima pružaju jedan stabilan i pouzdan okvir za prihvaćanje rezultata ispitivanja, inspeksijskih izvješća i certifikata iz inozemstva s istim stupnjem povjerenja koje imaju rezultati i izvještaji iz nacionalnog gospodarstva.

Primjeri načina na koji regulatorna tijela koriste akreditaciju kao podršku ostvarivanju ciljeva politike u području zdravlja i sigurnosti mogu se pronaći na internetskim stranicama

<http://www.publicsectorassurance.org/topic-areas/health-safety/>

Koje su prednosti akreditacije?

Za tijela državne uprave i druga regulatorna tijela

Studije slučaja:

Potvrda kompetentnosti spasioca u Dubaiju

Dubai ima plaže, hotele, bazene, rezidencijalne i sportske komplekse, kao i vodene parkove, koji su pod nadzorom tisuća spasioca.

Služba za javno zdravstvo i sigurnost Dubaija koristi akreditiranu certifikaciju spasioca kao mjeru kojom jamči sigurnost turista. U tu svrhu koristi se akreditacijska shema prema ISO 17024 koja obuhvaća certifikaciju spasioca na bazenima, plitkoj vodi i spasioca na plažama.

U okviru akreditacijske sheme spasioce se ocjenjuje po kriterijima vezanim uz spašavanje u vodi i pružanja osnova prve pomoći. Nakon položenih ispita i ispunjavanja zahtjeva za certifikaciju, spasioci dobivaju certifikat od akreditirane organizacije.

Češko Ministarstvo za regionalni razvoj zahtjeva obaveznu certifikaciju radnika koji rade s elektroničkim alatima

Ministarstvo Republike Češke koristi akreditiranu certifikaciju za ocjenu kompetentnosti onih koji koriste elektroničke alate ili obavljaju poslove uz korištenje elektroničke opreme.

Akreditirana certifikacija uvjet je za prijavu na natječaje za javnu nabavu sukladno pravilima i uvjetima propisanim u Uredbi br 9/2011. Akreditacija prema ISO/IEC 17065 koristi se za ocjenjivanje kompetentnosti kako bi se osiguralo stručno, pa samim tim i sigurno rukovanje elektroničkim alatima.

Osiguravanje kompetentnosti procjenitelja rizika od požara

Odgovornost za obavljanje procjene opasnosti od požara, preispitivanje takve procjene i poduzimanje mjera zaštite od požara je na odgovorim osoba tvrtki. Škotska državna uprava kao i Škotska vatrogasna i služba spašavanja preporučuju odgovornim osobama koje žele angažirati vanjske procjenitelje rizika od požara da provjere je li takav procjenitelj kompetentan za procjenu rizika. Jedan od načina potvrđivanja kompetentnosti procjenitelja je da se procjenitelj izabere s liste kompetentnih procjenitelja rizika od požara koju vodi stručno tijelo ili akreditirano certifikacijsko tijelo.

Sigurno upravljanje azbestom u trgovačkim objektima

UK Agencija za zdravlje i sigurnost (HSE) donijela je propise za zaštitu radnika i općenito javnosti od rizika zbog izloženosti azbestu. Propisi o kontroli azbesta, između ostalog, propisuju da ispitivanje prisutnosti azbesta moraju obavljati laboratoriji koji su akreditirani prema međunarodnoj normi za ispitne laboratorije ISO/IEC 17025.

HSE također preporučuje da provjeru prisutnosti azbesta obavljaju inspeksijska tijela akreditirana prema međunarodnoj normi za inspeksijska tijela ISO/IEC 17020. HSE snažno preporučuje korištenje akreditiranog inspektora za sigurno upravljanje azbestom. Zakonodavac prepoznaje da se akreditacijom klijentima jamči povjerenje u kompetentnost inspektora. Analiza učinkovitosti propisa pokazala je sljedeće:

- propisima je smanjen rizik izlaganja azbestu zahvaljujući čemu su radnici i zajednica zaštićeni. U analizi se navodi da će se u narednih 100 godina od 2001. do 2100. godine, zahvaljujući smanjenju izloženosti azbestu u periodu između 1980. i 2015. godine, smrtnost zbog mezotelioma i karcinoma pluća smanjiti za 25.700 slučajeva
- troškovi za gospodarstvo i tijela državne uprave/obveznike poreza, kao i troškovi pojedinaca, a uzimajući u obzir financijske troškove kao i utjecaj na kvalitetu života i stopu smrtnosti, kada se usporede s procjenama o broju spriječenih smrtnih slučajeva zbog karcinoma u periodu između 2001. i 2100. godine sadašnja vrijednost koristi od provedenih preventivnih radnji za društvo procjenjuje se na £20,9 milijardi.

Uvođenjem sustava upravljanja zdravljem i sigurnošću tvrtke mogu dokazati da primjenjuju najbolje prakse što im omogućava da:

- povećaju ugled i prilike za dobivanje novih poslova
- smanje rizik od zastoja u poslovanju zbog ozljeda radnika
- pokažu posvećenost ispunjavanju zakonskih obveza
- ostvare potencijalne uštede na premijama osiguranja od odgovornosti
- privuku i zadrže osoblje

U brojnim područjima korištenje akreditiranih usluga, prije stavljanja proizvoda na tržište, obveza je, a u

drugim predstavlja de facto „licencu“ za trgovinu kako bi se ispunila očekivanja ključnih kupaca. Akreditacija pruža tržišnu diferencijaciju i objektivan dokaz da su proizvodi sigurni te da su sukladni specifikacijama.

Akreditacija se sve češće koristi kao uvjet u natječajnoj dokumentaciji i međunarodnoj trgovini. U nekim slučajevima, na osnovu akreditacije moguće je ostvariti smanjenje naknada ili postupaka provjere/nadzora.

Primjere načina na koje poduzeća ostvaruju konkretne prednosti zahvaljujući primjeni norma i akreditacije mogu se pronaći na internetskim stranicama <http://business-benefits.org>

Studije slučaja:

Akreditacijom se smanjuje potreba za inspekcijskim nadzorima i smanjuju se povezani troškovi

Akreditacija laboratorija u okviru akreditacijske sheme za akreditiranje laboratorija za ispitivanje vode za piće značajno je smanjila broj inspekcija koje je Inspektorat za ispravnost vode za piće dužan provesti, jer se na taj način uklonila potreba da zakonodavac provodi rutinske kontrole ili inspekcije laboratorija. Suprotno tome, ako laboratorij odluči da se neće akreditirati, Inspektorat će provoditi vertikalne provjere zasnovane na procjeni rizika, kao i provjere uzorkivača. Inspektorat naplaćuje provjere ili inspekcije laboratorija koje koriste vodoopskrbne tvrtke pa je s tim u vezi jasna financijska korist od akreditacije prema navedenoj akreditacijskoj shemi.

Inicijativa „GradiSigurno“ u Sjevernoj Irskoj propisuje OHSAS 18001 kao obvezan uvjet u natječajima u području građevinarstva

Izvođači radova, konzultanti (i njihovi dobavljački lanaci) koji žele sudjelovati na natječajima za radove u javnom sektoru moraju naručitelju poslova dokazati da posjeduju resurse i kompetentnost za upravljanje zdravljem i sigurnošću. Tvrtke koje posjeduju akreditirani certifikat prema OHSAS 18001 stoga imaju veće mogućnosti za dobivanje poslova na tim natječajima.

ISO 45001 - Zaštita zdravlja i sigurnost na radu

12. ožujka 2018. godine ISO je objavio normu ISO 45001, Sustavi upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu – *Zahtjevi, koji za organizacije predstavljaju okvir za unapređenje sigurnosti zaposlenika, smanjivanje rizika na radu i stvaranje boljih, sigurnijih uvjeta za rad.*

Certifikacija, od strane akreditiranog certifikacijskog tijela, prema ovoj normi tvrtkama pomaže da unaprijede sposobnost ispunjavanja propisa, smanje troškove prekida poslovanja kao i troškove premije osiguranja.

Rješavanje problema neregistriranih taxi prijevoznika

Sva taxi vozila u Švedskoj moraju biti povezana s centrom za izvještavanje koji s taksimetara u vozilu (bežičnim ili digitalnim putem) preuzima podatke o prijeđenoj kilometraži. Švedska agencija za promet, koja je zadužena za vođenje registra računovodstvenih podataka, uvela je ovu politiku kako bi smanjila broj poreznih prijevara i riješila problem neregistriranih taxi prijevoznika. Da bi dokazali pouzdanost sustava, opremu centra za izvještavanje mora certificirati akreditirano certifikacijsko tijelo.

Povoljniji krediti i uvjeti osiguranja za japanska poduzeća koja upravljaju rizikom

Razvojna banka Japana (DBJ) nudi povoljnije kredite i niže premije osiguranja komercijalnim tvrtkama koje su poduzele aktivnosti unapređenja sposobnosti funkcioniranja i u izvanrednim situacijama. Banka provjerava parametre vezane uz kontinuitet poslovanja, pripremljenost i ublažavanje kriznih situacija te prepoznaje da akreditirana certifikacija sustava upravljanja kontinuitetom poslovanja prema ISO 22301/22313 doprinosi upravljanju izloženošću riziku.

Koje su prednosti akreditacije?

Za zaposlenike

Tvrtke koje udovoljavaju zahtjevima norme za upravljanje zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu šalju jasnu poruku zaposlenicima i zainteresiranim

stranama da su zdravlje i sigurnost njihovih zaposlenika prioritet tvrtke. Takve tvrtke identificiraju rizike i osiguravaju sigurno radno okruženje.

Studije slučaja:

Zahvaljujući smanjenom broju ozljeda na radu tvrtke u Italiji plaćaju niže premije osiguranja

Talijanski INAIL, tijelo državne uprave zaduženo za isplatu odšteta radnicima, utvrdio je da je broj ozljeda na radu u tvrtkama koje imaju akreditirani certifikat prema normi za sustave upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti, OHSAS 18001, smanjen za 40% u nekim sektorima. Na osnovu toga, INAIL tvrtkama koje imaju certificiran sustav od strane akreditiranog certifikacijskog tijela prema OHSAS 18001 nudi popust i do 28% na premije osiguranja.

Za građane

Povjerenje javnosti može se steći na osnovu proizvoda ili usluga koje imaju akreditirani certifikat o sukladnosti. Međunarodni sporazumi u području

Studije slučaja:

Certifikacija unapređuje stupanj sigurnosti avanturističkog turizma na Novom Zelandu

Svi organizatori aktivnosti avanturističkog turizma na Novom Zelandu moraju biti certificirani u okviru certifikacije aktivnosti avanturističkog turizma.

Ti organizatori moraju uspješno proći provjere sigurnosti na osnovu kojih se potvrđuje da sigurnosni procesi zadovoljavaju zadane norme.

Podrška zaštiti od terorizma

Program BioWatch Ministarstva domovinske sigurnosti SAD-a omogućava radno otkrivanje bioterorističkih prijetnji i zajednicama pomaže u pripremi koordiniranog odgovora. Ova kombinacija otkrivanja, brzog obavještanja i planiranja odgovora donositeljima odluka na saveznom, državnom i lokalnoj razini omogućava da poduzmu korake u cilju spašavanja života i ublažavanja posljedica.

Zahvaljujući Programu osiguranja kvalitete (QA), program BioWatch kontinuirano daje pouzdane rezultate na temelju kojih lokalni donositelji odluka u području javnog zdravlja mogu poduzimati neophodne mjere. Ovaj program osiguranja kvalitete uveden je 2011. godine kao jamac da se rad na terenu i u laboratorijima odvija sukladno politikama i protokolima programa, a osiguranje kvalitete i kontrola kvalitete (QC) kao jamac pouzdanosti rezultata. Laboratoriji koji sudjeluju u programu moraju biti akreditirani.

Osiguravanje učinkovite uporabe CCTV putem akreditirane certifikacije

Vlada UK uvela je kodeks korištenja video nadzora koji sadrži 12 principa kojima se javnosti jamči i dokazuje da nadležna tijela (policija, kriminalistička policija, lokalna uprava i druga ne-policijska tijela) kamere koriste proporcionalno transparentno i efektivno. Akreditirana neovisna certifikacija omogućava organizacijama da jasno dokažu da postupaju sukladno kodeksu korištenja video nadzora. Certifikacija je dokaz primjene najboljih praksi i poštivanja kodeksa.

akreditacije garantiraju da takvi proizvodi i usluge na tržištu, bez obzira iz koje zemlje potječu, ispunjavaju standarde kvalitete i sigurnosti.

Unapređenje sigurnosti proizvoda

Studija koju je Međunarodno udruženje inspeksijskih agencija (IFIA) provelo širom Europe pokazala je da skoro 80% ispitanih proizvoda s CE znakom za koje je proizvođač dao izjavu o sukladnosti ne ispunjava zahtjeve EU propisa. Studijom je također utvrđeno da 16% proizvoda ima ključne sigurnosne nedostatke koji predstavljaju rizik od strujnog udara ili požara. Dok je kod proizvoda koji imaju akreditirani certifikat taj postotak 1%. U izvješću je preporučeno da je u slučaju osjetljivih i visokorizičnih proizvoda potreban robusniji pristup koji se oslanja na neovisnu treću stranu, na obvezujućoj ili dobrovoljnoj osnovi, kako bi se osiguralo da su proizvodi na tržištu sigurni i održivi te da ispunjavaju propisane zahtjeve.

Dodatne informacije

Akreditacija pruža globalno priznat alat ne samo za procjenu i kontrolu rizika poslovanja tvrtki već i njihovih proizvoda i usluga koje stavljaju na tržište. Na ovaj način, zakonodavci, kupci kao i zaposlenici mogu pokazati i imati povjerenje da akreditacija doprinosi sigurnijem svijetu.

Na <http://www.publicsectorassurance.org/topic-areas/health-safety/> možete pronaći istraživanja, studije slučaja i prateće informacije o pozitivnim prednostima akreditacije u realizaciji politike zdravlja i sigurnosti.

Na www.businessbenefits.org možete pronaći dodatne primjere koji ilustriraju prednosti normi i akreditacije za tvrtke i gospodarstvo.

Tajništvo ILAC-a

Tel: +612 9736 8374

Email: ilac@nata.com.au

Internet stranica: www.ilac.org

@ILAC_Official

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>

Sekretarijat IAF-a

Tel: +1 (613) 454 8159

Email: iaf@iaf.nu

Internet stranica: www.iaf.nu

@IAF_Global

<http://www.linkedin.com/company/international-accreditation-forum-inc>

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>